

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Quid sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

5. Quarto, in bonis contrahentis cum Fisco.
 6. Quinto, in bonis Patris administrantis bona filii.
 7. Sexto, in bonis Tutoris, & Curatoris pro administratione bonorum Pupilli, & Minoris.
 8. S. primo, in fructibus fundi locati, qui censentur hypothecari pro pensione solvenda, & pro damno forte facto conductore in eodem fundo.
 9. Octavo, sunt etiam hypothecata pro eadem pensione, & damnis, res in fundum (quam vocamus prædium rusticum) investæ, sciente Domino, res in domum (quam vocamus prædium Urbanum) investæ, etiam domino ignorante, modo ejusmodi res investæ non sint alienæ, & modo sint ibi permanentes, nam propterea merces vendendas non intelligi hypothecas, licet in domum sint investæ, notat Mol. d. 499. n. 4.
 10. Non denique (quod est pro praxi valde notandum) tacita hypotheca invenitur in omni re, ad ejus conservationem mutatur, seu datur pecunia. Illa enim res ex ejusmodi pecunie auxilio conservata remanet obligata pro ea pecunia cum prælatione ante alios habentes potestatem hypothecam. Lege hæc distinctius, aliæque huc pertinentia apud Molinam, d. 489 & 497. Bonaciam d. 3. de contract. q. 10. p. 2. Azor. Salon. Valq. apud citatos, aliosque.

CAPUT V.

De Deposito.

§. I. Quid sit Depositum?

1. Depositum est Contractus, quo sola rei custodia alterius fidei committitur. Et quidem, si à Iudice tibi ejusmodi custodia committatur, vocabitur depositum Judiciale; id, quod solet fieri, quando res aliqua litigiosa datur alicui in custodiam, donec lis terminetur, nam propterea vocatur etiam sequestrium. Si inter personas privatas res agatur, depositum appellatur depositum privatum, de quo nobis potissimum erit locutio.

CONTRACTVS.

Vbi de rebus apud hospitem depositis.

2. Dictum est primo, (Contractus) quo significatur requiri consensum, tam deponentis, quam depositarii. Quare non eo ipso, quod domi meæ aliquid deponis, ego depositi contractum tecum celebravi, nisi signa ostendamus, quibus depositum acceptaverim, vel certe, nisi ex officio id muneri habeam, tunc enim, dum illud officium exerceo, implicite rem custodire promitto. Hujus generis ferè sunt Navigiorum Domini, Hospitiorumque Administratores; tacite enim Navigantium, Hospitumque res sub sua cura recipiunt: licet satis probabiliter Lessius, l. 2. c. 27. n. 10. hanc promissionem in his, & similibus non cognoscat: idque propter multitudinem in illa loca, quasi publica, accedentium, indeque recedentium, addens, saltem non esse communiter in usu tantam obligationem custodiendi, nisi ab hospitibus peculiaris cura suarum rerum actu illis commendetur.

REI.

3. Dictum est secundo (Rei) sanè communiter mobilis: non repugnat tamen posse, & immobilia deponi, ut quando vellem, v. g. prædium meum amico custodiendum tradere.

CUSTODIA.

Vbi de expensis pro Deposito factis, & de lucro acquisito ex eodem.

1. Dictum est tertio, (Sola rei custodia) quo signi-

ficatur primo, rem esse realiter tradendam depositario, neque enim custodiri potest, quod re ipsa non recipitur. Secundo, esse statim restituendam, petente Domino. Tertio, esse restituendam, in eodem loco, in quo tradita est, quia, nisi aliud iuste fuerit conventum hæc tria significant illa verba (Sola rei custodia) si significatur item aliquam mercedem esse dandam pro labore custodie. Vide, quæ dixi supra, r. 3. de Cambiis, c. 3. §. 3. Significatur denique, pactum, quo depositarius non teneatur depositum custodire, vel, quo non teneatur ex dolo, injustum esse & invalidum, quia est contra naturam contractus depositi: adde esse contra bonos mores, ut notat cum aliis Barthol. à S. Fausto in spec. Conf. d. 8. n. 11.

2. Hinc verbis illud item significatur, nimirum per depositum non transferri dominium in depositarium, nec illi concedi usum; committitur enim sola custodia. Quod si concedatur usus, jam transibit contractus in mutuum, vel commodatum, vel locatum.

3. Præterea, ex eo, quod per depositum non transferatur dominium in depositarium, colligitur iuste depositarium exigere expensas factas circa rem depositam, v. g. circa equum (excipe, nisi equo usus fueris, usqueque compensetur cum expensis) eundemque depositarium posse sibi retinere depositum, donec ipsi solvantur dictæ expensæ ut notat Mol. d. 526, nam non tenetur suis sumptibus depositarius alere, seu conservare rem, quæ nec ejus est, nec ab ea emolumentum recipit.

4. Hinc insuper sequitur, ut meo deposito uti sequeatur depositarius, quia res deposita ejus non est, sed mea. Sunt tamen duæ exceptiones. Prima, quando creditur, usum non dupliciter Domino. Secunda, quando dominus usum concessit saltem tacite. Tacite autem concedere præsumitur, quoties deponit rem usui consumptibilem, & quæ functionem habet, si v. g. deponit quis apud te pecuniam, vel frumentum, nec interdicat tibi ejus usum (interdicere mihi videtur, saltem tacite, si deponat apud te vinum v. g. generosum, vel quid simile difficulter reddendum in sua bonitate, &c.) potes illis uti, quia ex natura rerum hujus generis, præsumitur dominus, non curare, si illis utaris, eaque convertas in mutuum; jam enim es futurus promptus illa omnino æquivalentia reddere sine mora. Ita Mol. d. 524 & Esgund. in dec. l. 7. c. 16. num. 18. Ita etiam Layman. l. 3. sect. 5. r. 4. c. 25. n. 4. concl. 3. alique apud Bonac. d. 3. de contr. q. 14. p. 1. n. 3. loquens de Officialibus; & Magistratibus, apud quos frumentum, & similia deponuntur.

5. Quid, si depositarius utatur ad negotiationem dicta, v. g. pecunia, vel frumento apud se depositis, retinere, iuste poterit sibi lucrum ex ea negotiatione receptum?

Respondeo, Si id faciat, invito deponente, non posse, docet Sylvester, v. Depositum, n. 10. sed lucrum esse dandum ipsi deponenti, retentis solum expensis, & æstimatione sui laboris. Sed posse, etiam si deponens sit Communitas, Magistratus, vel privatus homo quicumque, probabilissimum est. Ita Fag. Layman. l. 2. c. quia illud lucrum est partus industrie depositarii, & ex alia parte jam hic promptus est reddere integrè, & sine mora depositum, statim, ac dominus illud petierit.

A depositario autem deberi deponenti non solum rem ipsam depositam, seu etiam damnum lucris cessantis, si forte aliquod factum fuit eidem deponenti, nullus ignorat. Ut etiam, quando res deposita fuit ex illis, quæ functionem non recipiunt, qualis esset, v. g. vestis, deberi item, quanti valet ejusmodi usus, vel pueri sciunt.

6. At peccatne is, qui sic se gerit, Domino præsertim positive invito?

Respondeo: Ita puto, sed certè ad mensuram rationalis involuntarii Domini, quia aliqua tandem injuria mihi fit si mea pecunia, quamvis sine meo damno, tu velis uti, me positive prohibente, unde & volente, ne illa pecunia deposita transeat in mutuum.

Ubi de positum confiscatum reddendum sit Fisco?

7. Dicitur est quartum (alterius fidei committitur) nam propterea, si depositum perit culpa depositarii, obligabitur is ad restituendum tantumdem.

8. Quod autem requiritur, ut videre est l. 8. in dec. r. 3. c. 5. §. 1. ad hanc obligationem inducendam culpa gravis, & quando hanc intervenisse judicandum sit, alibi diximus, ubi etiam notavimus, si casu res deposita pereat sine depositarii culpa, domino perire, quia sicuti domini est, sic Domino perit.

9. Quamvis autem tuæ fidei commissum sit depositum; docet nihilominus Navarrus, quem citat, sed non sequitur Bonac. de contr. d. 3. quæst. 14. p. 3. num. 7. cum Reginald. & Azor. aliisque, te debere depositum Fisco reddere si fortè illud fuerit legitime confiscatum, quia publicatis bonis alicujus, fisco competunt illa bona, quæ & deposita ubicumque inveniuntur. Verum, contrarium sustinet uterque Sæ Geminus, & Expurgatus, v. Depositum, n. 6. qui sic habet: Depositum dandum fisco, si ei omnia bona deponentis sunt adjudicata, ait Navarrus: Ego ei, qui deposuit, restituendum crediderim, quoad forum conscientie, nisi iudex prohibuisset. Hæc Sæ, quem citans sequitur Lessius loc. cit. d. 3. n. 4. addens posse etiam restitui Fisco, quia etiam ipse habet Ius rem illam confiscatam sibi vendicandi. Vide, quæ in hanc rem dixi, l. 2. in dec. cap. 1. §. 5. n. 21. & 22.

§. II. Quis Deponens, qui Depositarius esse possit?

1. Omnes ii ratione utentes, qui rei alicujus administrationem habent, eam rem deponere apud fidelem virum, immodè & apud infidelem, sed suo periculo, possunt. Res hæc majore non indiget explicatione. Lege Azor. p. 3. l. 7. c. 3. Omnes præterea (abstrahendo ab aliqua peculiari prohibitione) ratione utentes, etiam Pupilli, etiam Feminae, etiam Clerici, etiam Religiosi, sed hi cum licentia suorum Superiorum, possunt esse Depositarii. Modò notes, neque Ecclesiam, neque Monasterium ad quidquam obligari, si depositum (quamvis cum culpa depositarii Clerici, vel Religiosi) pereat, nisi quando ipsius Ecclesiæ, vel monasterii nomine acceptatum fuit depositum, quia ex culpa peculiaris Religiosi non obligatur Ecclesia, ut pluribus prosequitur Castropal. tom. 3. tr. 16. d. 3. p. 16. & ibid. disp. mor. cit. p. 13. §. 3. n. 6. aliique.

Duo selecta de religioso Depositario

2. Primum: Si Religiosus, v. g. Superior legitime, nomine Religionis, depositum suscipiat, illudque expendat pro ipso Monasterio, idque constet, poteritne Religio licite, & sine pœnarum timore, bonum stabile alienare, quando alia via non suppetit, ut sic depositum domino reddi possit?

3. Respondeo, posse docet Castropal. l. 3. tr. 16. disp. 4. p. 13. §. 4. n. 6. non solum in casu proposito, sed etiam si culpabiliter amissum fuit, licet non in utilitatem Monasterii expensum. Si plura velis illum lege.

4. Secundum: Si Religiosus depositum suscipiat, Superiore non consentiente, mortalitèr contra paupertatis votum peccat.

Respondeo, cum ea distinctione, quam rectè adhibet Idem ibid. d. 3. p. 21. n. 6. Si pecuniam, vel aliud quidvis (inquit) à seculari accipias in custodiam, excusaris à vitio Paupertatis. Et paulò post: Adverte tamen, supradictam depositionem non debere admitti, in vim depositi, sed solum in vim cujusdam familiaris custodiæ, alias peccaret Religiosus adversus Paupertatis votum, depositi, contractum celebrando: quia esse contractus nullus sit, nullamque obligationem Monasterio imponat: at velle, quantum est ex se, obligationem subire, & vim depositi deponenti concedere, Superiore inconsulto iniquum est. Hæc ibi. Quando ergo idem

ibid. d. 4. p. 13. §. 4. n. 3. citans Mol. d. 521. & Sanch. l. 1. c. 14. n. 27. docet Religiosum peccare, si depositum quædam materiam sine licentia acceptet, est intelligendum (ut ibi se contrarius) de deposito concedente Ius alteri ut possit stinxisse.

5. Eodè modo intelligendum esse puto Delgado. d. 33. de Inst. sec. 1. n. 6. qui cum dixisset, Religiosum mandatum (hoc est, ut ego interpretor, incongrue, & quando loquimur de deposito in vim familiaris custodiæ, & non de deposito sine prælati licentia, citantem Mol. d. 525. modò citata, & Layman. l. 3. tr. 4. c. 24. n. 6. dicit: Non tamen credo, id esse contra votum Paupertatis, si fiat in mero deposito. Quod idem dixerat Delgado. d. 33. Inst. num. 150. ubi citaverat Tom. Sanch. l. 7. sem. 4. n. 50. Nota enim illud (si fiat) id enim est periculis, ut dicat: Si fiat in mero deposito familiaris custodiæ, non transiit ad dandum Ius deponenti.

6. Hæc absolute: Si enim in aliqua Religione sit acceptum sub mortali, de non recipiendo depositum, tunc servandum id esse, nullus dubitat.

§. III. Incrementum, & decrementum Depositarii

1. Ex dictis §. 1. duas enodabis difficultates, quarum alteram hic propono, alteram in præceptis sequenti: Titius deposuit centum aureos apud me, obsequium non petiit per annum. Interim eorum valor crevit, ut iterum idem valor decrevit: inquit, cui crevit, cui decrevit? Ex una enim parte domino dicendum esset, ut sicuti domino perit, si ea peritura eidem crevit, deceretque. Ex alia vero dicendum esset, petere depositarium, quando deponuntur res, quæ functionem accipiunt, ut enim ex tacita licentia deponentis, sunt, ut modo diximus depositarii, & est perinde ac si mutuum illi daret fuisset, cujus natura est, ut per illud transierat dominium in mutuatarium. Ergo ipsi potè domino, crevit valor, decrescetque. Consulto dixi (Res quæ functionem accipiunt) de his enim est locutio. Nam res, quæ functionem non habent, qualis est, v. g. equus, vas argenteum, &c. cum omnes scimus, eam similitudinem commodati accipiunt, vel decrescere ipsi deponenti, utpotè Domino.

2. Respondeo, hic naviter expendendum esse: An depositarius res illas functionem habentes, & quibus datum aureos pro mutuo expressè, vel tacitè jam acceptet, ut solvet, saltem per eorum usum, efficeris, cum obligatione reddendi tantumdem. An vero depositum dicam pecuniam, ut depositam duntaxat habueris, cujus potioris modum signum inter cetera est, si illam obligatum in sacculo, vel clausam in arca per modum massæ repositi. Si prius, valor tibi crecet, tibi que eidem decrescat, quia incrementum, & decrementum est tui rei: & solum habes ipsum mutuum, ut supra in tr. de mut. & inst. l. 1. explicuimus, mutuantem reddere. Si posterius crecet, decrescetque deponenti, quia donec depositum in aliam contraham transeat, & consequenter ante usum à te factum dictæ pecuniæ, vel certè ante acceptationem ipsius pecuniæ in mutuum, semper remanebit depositum, cujus natura est, rem esse domini deponentis, incrementumque vel decrementum ad ipsum pertinere. Ita tandem concludit Bonac. l. c. n. 4. fine, & ita etiam dicendum de fumento, v. g. deposito in tuo horreo, si illud crecet, &c.

§. IV. Presumpta voluntas, in commutanda Deposito, quid operetur?

1. Altera difficultas sic proposita modè inferius facit. Antonius Faber lignarius deposuit apud Titium Mercatorem, in taberna ejusdem Titii extra urbem Mercatorem, in taberna abiegnas, quarum omnino similes sita, nulle tabulas abiegnas, quarum omnino similes sita, in bonitate idem Titius habebat in alia taberna extra Civitatem. Accidit autem, ut invento emptore, & Titius vendiderit mille prædictas tabulas: sed quia emptor iis juxta Civitatem ad fabricam domus sue rusticæ indiguit, Titius ei dedit Antonii tabulas, applicatque